

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

II 49718

2

Uvod.

Pred vami, cenjeni čitatelji, stoji v svoji naravni velikosti naš novi list „Podkuranski Vestnik“. Ako je kaj jedra, sodite sami. List, katerega smo izdali prvič že leta 1922. ob priliki svoje vrtne veselice se je sicer nazival „Podkuranske novice“, letos smo se pa odločili za „Vestnik“. — Pripomnimo, da je že glede naslova listu bilo več misli. Eni so rekli, da se mora pravilno pisati Koren in Podkoren, pri nas pa poznamo le Kuran in Podkuran in se tukaj splošno tudi tako govori. Koren pa tudi že imamo nad Horjulem, Podkoren pa nekje blizu Kranjske Gore, zato smo se odločili za Kuran in Podkuran. (Več o tem glej na drugi strani platinic.)

Kakšen namen pa ima izdaja tega lista? Ko smo predlansko leto, ob priliki svoje vrtne veselice izdali prvi list, je splošno ugajal; seveda, brez kritike ali napake ni nobeno človeško delo, smo rekli že v zadnjem listu. Tudi človek ima vsaki napako, ako bi se pa le kateri dobil, ki bi bil brez nje, kar je pa nemogoče, ima pa že to napako, da je brez nje. — Namen izdaje tega lista je ta, pomagati našemu gasilnemu društvu, komur je čisti dobiček lista tudi namenjen, z besedo in dejanjem pri našem težkemu delu. Zakaj gasilci Stare Vrhnike hočemo naprej in nočemo zaostajati za drugimi društvi Vrhniske Gasilske župe, katera si pravkar nabavljajo nove motorne brizgalne. Tudi mi jim hočemo slediti. Zato nam je potrebno gledati za vsaki dinar kje ga bomo dobili, kam ga bomo obrnili.

Gasilna društva so prepuščena danes popolnoma samim sebi. Sama morajo gledati na to, da si pridobe člane gasilce, sama morajo skrbeti za njihovo strokovno izobrazbo, sama jih morajo opremiti, sama si morajo poiskati in kupiti prostor za shrambo, sama si morajo oskrbeti priprego, sama morajo povrniti škodo, katero utрпи eden ali drugi gasilec na pogorišču, sama morajo povrniti prevozne stroške i t. d. in to vse samo za to, da morejo hiteti v slučaju potrebe brezplačno bližnjemu v pomoč. Hočete li še večje požrtvovalnosti? — In gasilci? — Niso li to siromašni ljudje, ki živijo od tega, kar s trudom svojih rok zaslužijo? Kdo jim povrne zaslužek, ki ga izgube, ko hite bližnjemu na pomoč? Kdo reže otrokom kruh, ako se njihov oče pri človekoljubnem delu ponesreči, zboli ali celo umrje? Nihče noče razglabljeti teh

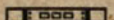
vprašanj, kdor vidi v gasilcih samo nepotrebno družbo veselih in paradnih ljudi.

Gasilne potrebščine so danes silno drage. Omenimo le, da stane meter gasilskih cevi 25—50 Din in čez. Pa pride požar. Treba je nastopiti in skoraj ne mine ogenj da bi gasilno društvo ne utrpelo škode na pokvarjenih ceveh in drugem orodju in opravi. Treba je popravila ali nadomestila in ker je društvena blagajna prazna, vlada pa vidi v gasilnem društvu le „luksus“, začne se ono pusto beračenje, ki predsedata tako prosilcem kot darovalcem.

Ta čin vzdrževanja prepotrebnihih gasilnih društev je v resnici pomilovanja vreden. Čudimo se le nesebični in vztrajni požrtvovalnosti mož in fantov, ki kljub vsem tem težkočam ostanejo na svojih mestih kot prostovoljni gasilci, dasiravno morajo takorekoč plačati, da smejo sploh bližnjemu pomagati v nesreči, ne pa da bi oni dobili kako nagrado za svoje delo. Tako je in nič drugače!

Konečno izrekamo vsem gospodom rojakom, širom Jugoslavije, toplo zahvalo za poslane spise, katere so poslali v list. V prvi vrsti iskrena hvala g. dr. Podkuranskemu, g. Brezimenemu Ivanu, g. Janko Stojanu, g. Podkuranskemu Ivanu, g. Jankotu Podtrojiškemu, g. Antonu Planincu i. t. d.

Odbor prostov. gas. društva na Stari Vrhniki.

Stara Vrhnika — spomin sladak.

Stara Vrhnika — spomin sladak!
 Kateri kraj je tebi enak?
 Zató gori srce gorko,
 Zate solzi se mi oko. —
 Ne, ne. Na zemlji najti kraja ni
 Milejšega, kot dom moj ti!
 Ti biser mojega srca,
 Ti radost mojega duha —
 Saj v tebi zdrav prebiva rod;
 Trpeči rod, obdan nezgod;
 A vendar zate ves gori,
 Kako nerad te zapusti. —

Oj kraj, ti dom mi posvečen!
 Z vodo od „Koritov“ napojen;
 Ti kraj si bridkih bolečin,
 A tudi srčnih kraj milin. —
 Oj sladki dom! Glej, vse ti dam,
 Vse, kar premorem, kar imam;
 In če zahtevaš mojo kri,
 Srce ti rado jo dari.
 Zato ljubezni srčno vnet,
 Goreče prošim spet in spet:
 Ohrani večni nam Gospod
 Naš dragi dom, slovenski rod.

O jezikoslovju.

Kaj je pravilno: Koren in Podkoren, Kuren in Podkuren, ali: Kuran in Podkuran? Na našo prošnjo, glede pravilne izgovarjave in slovnične pisave za ta dva krajevna imena so se odzvali sledeči gg.: Gosp. Janko Hojan, Ljubljana, pravi: „Glede naziva vašemu listu bi bil brez dvoma pravilen le „Podkorenski Vestnik“, kajti grič se imenuje „Koren“, ker prihaja od korenja; ljudje pa mu seveda pravijo „Kuran“ in kar je po vrhniškem dijalektu tudi pravilno. — Da je prišlo do tega nazivljanja je po mojem mnenju vzrok ta, da so njega dni razni nemški in češki inženirji in zemljemerci naglašali besedo po svojem; na prvem zlogu - toraj: „Kóren“ nato „Korén“, ker pa za naše uho to ni pravilno, si je ljudstvo pomagalo na ta način, da je besedo po svoje prekrstilo v „Kuran“ in „Podkuran“. — Kaj je toraj pravilno? — Pravilno je „Koren“, izgovarjati pa se more tudi „Kuren“, nikakor pa ne „Kuran“. Nisem pa izslednik krajevnih imen, zato tudi ne smete vzeti moje razlage za sveto in nezmotljivo resnico. Jaz povem samo svoje mnenje in pa to, kar sem se slučajno učil v šoli.“ — Gospod dr. Podkurenski piše: „List bi se po mojem mnenju lahko imenoval „Kurenski“ ali „Podkurenski Vestnik“. — Ostali so pa vsi za „Kuran“ in „Podkuran“ in sicer: Gdč. Ivanka Snelova v Boh. B. nam piše: „Glasujem za Kuran“ in „Podkuran“. — Gosp. G. Ogrin: „Rabite izraz „Podkuranski Vestnik“ in ne „Podkurenski —“. — Najbolj nam pa ugajata naslednja dva gospoda z svojimi pojasnili. Gosp. Ivan Grom, Podgorica v Črni gori pravi: „Glede nasveta, kako naj se piše pravilno „Kuran“, mislim da je bolje, da ostane „Kuran“, ker tako narod izgovarja in narod naj bi bil pri tem merodajen, akoravno je to mesto „Kuran,, na raznih — posebno na vojaških zemljevidih označeno kakor „Kuren“. — Gosp. inž. V. Petkovšek, Maribor, pa pravi: „Kar se tiče imena mislim jaz, da je najbolje, da spoštujemo pristno domače. Za starovrhničane in za „Kúranskega Janeza“ je „Kúran“ vedno „Kúran“ in cerkev „Kúransk.“ in pastirji pasejo pod „Kúranom“ zato za domač list veljaj domače, če pa tujci hočejo imenovati drugače, prosto jim.“ — Vsem tem izrekamo za pojasnila iskreno zahvalo, odločili pa smo se tudi mi za „Kuran“ in — „Podkuranski Vestnik“.

Zgodovinske anekdotė.

1. Kako se je stric Simon metal z medvedom.

Priredil Podkuranc.

Mrzel zimski večer je bil. Pri Kokaljevih je vse živo okoli peči. Možakarji hitė robkati turšico, kar najhitreje morejo, da se vsipava rumeno zrnje izpod gibkih prstov. Ženskam: babici, gospodinji in dvema deklama, se pa tudi mudi pri kolovratih, da bi človek mislil: Prediva bo zmanjkalo; ej, to se vrtė vretena! Doli izza peči pa gleda po sobi šestletni sin Janko, kamor je zlezal z velikim peharom in par češarki. Še celo sivolasega strica Šimona je izvabil nocoj mraz iz njegove nezakurjene koče, da si je prišel iskat prostora h gorki Kokaljevi peči. Možiček sicer ni pravi hišni stric, prav za prav le daljni sorodnik, ali pri Kokaljevih ga kličejo za strica in to ime se ga drži.

»Ej, stric, semkaj, k meni sedite!« vabi hlapec Klančnik starca, videč, da si ta išče gorkega prostora. »Tukaj pri meni je gorka peč, da se pogrejete. Bodete pa katero povedali!«

»Vsedem se že, vsedem!« odgovori stric, »ali povedati pa ne vem nič nocoj; ne pride mi prav nič na misel.«

»E, kaj pa da ne veste,« vpije Janko izza peči. »Veste, veste, samo povedati nočete.«

»Oh, kako da ne bi vedeli,« misli gospodinja.

»Pa tisto povejte, stric, kako ste se z medvedom metal,« pravi gospodar Janez.

»Kaj, vi ste se z medvedom metal, stric? Hoho! Pa z medvedom!« meni hlapec in se poredno smeje. »No, rad bi vedel, kako ste se vedli tedaj, stric! Pa tekli menda niste?«

»Ka - a - aj? Tekel, misliš? Ne boš! Mevža nikdar nisem bil. Nisem se vsake veverice ustrašil, ne! Tako, kakor jaz, nabrisal je še malokdo kosmatinca! Le poslušajte!

Osemnajst let sem izpolnil, ko sem stopil pri Figarjevih na Kuranu v službo za pastirja. Komaj da sem odrastel, že sem si moral sam kruha služiti pri tujih ljudeh. Seveda, doma nisem mogel ostati; brat se je oženil in svakinja me je grdo gledala, pa sem šel od hiše. In prav sem imel. — A za pastirja biti tačas tudi ni bilo tako lahko opravilo, ker je bilo vse polno zverine po naših gozdovih. Če ne bi imel sultana, velikega psa pri živini, pa ne vem, kako bi shajal. Na to žival sem se zanašal bolj kakor na kakega človeka. Poganjal je živino za meno, zavračal jo, kadar sem mu velel, a za medveda in volka je imel presneto oster nos. No, pred volkom sem

bil varen. Znal sem, da mu je kos moj sultan in da mu volk ne pride tako hitro do živega, zlasti ker je nosil moj čuvaj za vratom ostro železno grebenico. Tako grebenico je imel nekdaž vsak ovčarski pes in sicer zato, da ga ni mogel volkodlak zgrabiti za vrat, kakor ima navado. A če tu ne more volk psu do živega, potem mu sploh ničesar ne more. — Pa tudi sama živina je strahovala in preganjala volkove. Sam sem enkrat videl ta špas. Le poslušajte, kako je bilo!

Iz Podkurana niso gonili živine vsaki večer iz planin domov; bila je gori na paši po cel teden, le jaz sem gonil svojo živino vsaki večer domov. Vaški pastirji so pa le od časa do časa hodili gledati, ako je vse na mestu. Nekega dne pa zapazijo pastirji, da neke Komarjeve krave ni, iskali smo jo in klicali do pozne teme, pa jo nismo mogli dobiti. Drugi dan jo zopet iščemo zaman cel dan. Šele tretji dan jo dobimo pred nekim štorom v katerega je tiščala z rogmi — mrtvega volka. Opazovali smo jo nato dalj časa, je malo popustila in odjenjala z glavo, ker se je pa mrtvi volk začel sesedati, je krava mislila, da je še živ, pa je toliko silneje sunila z rogmi in to se je ponavljalo najbrž ves čas, kar smo jo iskali. Šele mi, pastirji smo jo rešili tega mučnega dela.

Ali vse drugače je z medvedom, vam pravam — joj, medved, medved, to vam je bognas varuj! Ko sem jaz pasel, potikal se je neznansko velik medved po naših planinah; že stara mrcina, pa velika nadloga za vso sosesko. Rajnkemu Komarju — Bog mu daj dobro! — raztrgal je bika in kakšnega bika, takih je sedaj malo pri nas. Logarju v Miznem dolu je vlomil v stan, podkopal mu hlev, razmesaril in potolkel vso čredo. To je napravil požrešnejš škodel! — A ne bom vam našteval nadalje, koliko je požrl tu in tam; le toliko naj povem, da je še vsakemu kaj pokumal; pa tudi mene je obiskal, mrcina kosmata!

Bilo je na veliki petek zvečer. Bil sem sam doma, drugi so odšli vsi k pridigi k sv. Pavlu na Vrhniko. Jaz se že spravljam spat, ali mojemu čuvaju ni nekaj prav; prav nemirno hodi gor in dol, ter zdaj pa zdaj tudi zarenči vmes. »Kaj bo neki?« mislim si. Odprem duri ter poslušam, ali ne bi čul kaj. Dolgo časa prav ničesar ne slišim; slednjič vendar začujem nekak šum. Renčé skoči v tem trenutku sultan k durim, pa velim mu, naj miruje in molči. Dobro me razume zvesta žival; vsede se na prejšnje mesto v kot in verno čaka mojega povelja. — Zopet poslušam: Cap, cap, cap! »No, to so pa prav medvedje stopnje!«

»Ali se ga niste nič bali, stric?« seže Šimonu v besedo Janko, ki je, za pečjo sedeč, zijaje poslušal starega pripovedovalca.

»Turšico robkaj, turšico, fante, hej! in ne zijaj samo dol na nas!«
veli hlapec. »Ali boš cel večer luščil tista dva češarka?«

»He, he, he! Česa naj bi se bal?« povzame zopet stric besedo.
»To bi bilo lepo! Kaj pa misliš, fante! Seveda bi se ti grozno tresel,
ako bi medved sedajle potrkal na duri, jaz pa nisem bil tak strahopetec.
— Dobro slišim kosmatinca, kako cepá okoli duri, še celo okoli
koče ga nos nese, iskaje, ali ne bi dobil kake luknje. Toda dobro je
bila staja podzidana in zid podkopati ni tako lahko. Zato mi smrduh
poskuša zopet pri durih. Vzpne se pokoncu in telebi s prednjima
tacama tako silno na deske, da so se še drugo jutro poznali krempļji
v lesu. Kar zarohnelo je in živina se zažene vsa zbegana po konci. —
Pa zastonj! Dobro sem zaprl duri in od znotraj zapah potegnil počez.
To ga je držalo. Pa kaj si mislite, da mi naredi zdaj ta capin? Mari,
da odkobaca? Kaj še! Mirno sede na prag ter čaka. Morebiti je mislil,
da mu odprem, spak nesramni! Pa zmotil se je kosmati stric, ker
dolgo bi moral čakati, a dolgega čakanja se celo medved naveliča;
torej se popraska požeruh nekolikokrat za ušesi ter renčé odkobaca.
Ravno tega sem jaz že dolgo pričakoval. Lahko si mislite, kako se
oddahnem...«

Mm... pa ste rekli, da ste se metali ž njim!« se oglasi na peči
Janko.

»Hentaj, stric!« oglasi se tudi poredni hlapec, »bali ste se pa
vendar kosmatinca nekoliko; vem, da niti dihniti niste upali, ko vas
je oblegal kosmati gost pred durmi.«

»Prismode! Bal se? Prav nič! — Stal sem za durmi in držal
sekiro v rokah. Naj bi le vlomil požeruh! Jaz bi ga bil kresnil tja
za ušesi, da ne bi bil pozabil tako hitro. Nisem se bal, zasé ne! Za
živino mi je bilo. Vedel sem, da bi mi niti živega repa ne bi bilo
ostalo, ako bi vdrl požeruh v hlev. Za to sem se bal, ne pa zasé!

Medved je torej res odšel, toda ako ta zver zasledi enkrat ži-
vino, ne dá se odgnati takó hitro. Že drugo jutro, ko odženem na
pašo, obišče me zopet požrešni gost. Le poslušaj Janko! Ravno gori
na vrhu »Planine« je bilo. Hitro je prineslo hudimana, še celo moj
sultan ga začuje le malo poprej. — Ravno sem zažigal pipo, v katero
sem natlačil bukovega listja, da bi kadil, ko se pokaže kosmatir
ven iz gošče, tedaj se mu postavi moj zvesti sultan naravnost v bran;
bliskoma se mu zažene med noge. Pa medved tudi ni tako neroden,
kakor bi kdo mislil; hitro se obrne ter telebi s tace tako strašno po
mojem tovarišu, da mu zmanjka tal ter se prekuene doli čez pečine,
skoro prav na kraju sta se spoprijela. Kako je štrbunknila zvesta

žival v prepadi! Prav žal mi je bilo za psa, pa si vendar nisem vedel pomagati; kajti ravnokar je prilomastila pošast med živino.

Pa kdo bi si mislil, da se bo ravno na mojo telico spraval požeruh požrešni! Moram vam povedati, da mi je gospodar že naprej podaril mlado telico, da bi mu tem zvestejše varoval njegovo blago. V srce se mi zasmili uboga živilica, ko stegne pošast kremplje po njej; jeza me pograbi, strašna jeza vam pravim vzdignem palico in osmodim požeruha po rebrih. Ta je bila gorka! Glasno zamomlja požrešnež in izpusti telico; ali obrne se proti meni ter se postavi na zadnje noge. Seveda jaz nisem tako neumen, da bi držal medvedje zausnice. »Teci, fanté, teci!« velim samemu sebi ter jo vderem po stezi; tudi medved naredi takisto in kdo bi si bil mislil, da je ta krota tako spretna; saj tečem na vso sapo, pa me vendar kosmatinec dohaja vedno bolj, tako da je videti, da me dobi kmalu za pas. Že začujem za seboj medvedovo sapo; prav tik mene je! »Pa ne boš kaše pihal, ne!« Tudi jaz sem navihan, kadar se pripravim. Hitro jo krenem pod stezo, obrnem se in stečem nazaj. Mrcino nerodno je seveda med tem zaneslo za nekoliko po stezi naprej in jaz sem bil že precej daleč od svojega zasledovalca, ko se ta obrne in me zopet začne loviti. Kmalu me dohiti mrcina; jaz uidem kakor prvič in tako gre štirikrat zaporedoma. Tudi v petič bi se mu bil izmuzal, da se nisem izpodtaknil ob korenino. Telebim po tleh mrcina pa po meni. — V medvedjih taci ni dobro biti; to sem zvedel sedaj jaz, ker mrcina me preobrača kakor kakšno miš; sedaj me postavi na glavo in me zopet izpusti na nogi. Sedaj me položi na tla, da ležim vznak, pa me zopet preobrne. Tako me obdelava precej dolgo, seveda ne prav pazljivo, pa če pri tem pogleda kak krempelj skozi obleko meni v kožo — no kaj to njemu mari! Bog vé, kaj bi še bil vse počel z menoj kosmatinec, da ne zalaja za njim moj sultan ter se zakadi vanj. Capinu ne kaže drugega, kakor izpustiti mene. Jaz sem toraj prost, pa kakšen sem! Komaj se pobere, tako sem zdelan. Sam ne vem, kako je odšel moj sultan smrti; saj je vendar padel precej globoko čez skalovje; morebiti je priletel na kak grm; grmovja raste dovolj tam. Ali naj bo že kakor hoče, jaz sem rešen iz medvedjih krempljev. Moj sultan pa ima dovolj opraviti s kosmatim capinom, vendar mu ta ne more nič posebnega storiti, kajti čuvaj moj ga kaj pridno napada. Ne vem kako bi se pomenila stara sovražnika, da niso prišli ravno lovci, kateri so že dolgo iskali požeruha, sultanu in meni na pomoč. »Pok, pok, pok«, zagrmí skoro obenem in s tremi kroglijami zadet se zgrudi kosmatinec na tla. Misleč, da ni več življenja v njem, hočem mu tudi jaz priložiti nekaj gorkih za spomin.

Zavihtim palico ter mu preštevam rebra, da kar dlaka leti od njega. Pa skoro, da jo tudi to pot skupim, ker čudodelna palica capina zopet oživi, bliskoma švigne po koncu, zgrabi za palico ter jo zmelje med krempļji na drobne kosce. Meni samemu pa vendar ne more do živega, tudi ni časa; kajti najbližji lovec je nameril ter izprožil puško in svinčenka prežene spaku skomine za vselej. Mrtva se zvrne zver po tleh. Dobro je meril lovec.«

»Tekli ste pa vendar, stric! Ha, ha!« smeji se hlapec poredno.

»Dobro vas je požgalkala mrcina in jaz bi ne bil rad takrat na vašem mestu«, meni gospodar.

»Stric!« oglasi se Janko za pečjo; »stric, kam pa ste pipo dali?«

Vse spravi v smeh to otročje vprašanje in stric Šimon seveda se mora tudi smejati. Samo ob sebi se razume, da se je govorilo ta večer še dolgo, dolgo v noč o tem čudnem dogodku; vsak ima kaj pripomniti in omeniti. In Janko — no, Janku se je še celo sanjalo nocej, kako so se stric metali z medvedom.

Kako visok je zvonik Kuranske cerkve.

V nekem kraju, pravijo, da na Kuranu, sezidali so novo cerkev in nov zvonik. Vedel pa nobeden ni, kako visok je ta zvonik. Ugibal so, kako bi ga zmerili. Slednjic se vendar zmislijo eno pametno: najmočnejši naj bi se prijel za križ na vrhu zvonika, drugi pa njemu za noge in tretji zopet drugemu za noge itd., tako dolgo, da bi se zadnji z nogami dotikal zemlje. Res so storili tako. Najmočnejši izmed njih gre in se prime na vrhu zvonika za križ. Držal jih je že pet na nogah. Zdajci mu pa začno roke lezti in on zavpije nad ostalimi, naj malo počakajo, da bo omočil roke s slinami, da bo potem lažje držal. Ko to izgovori, spusti se z rokami, da bi jih opljuval; toda v tem trenutku padejo vsi skupaj na tla. Ker je pa takoj za cerkvijo strmi breg, se je vseh pet valilo — h Varšk. Tam so pa prileteli ravno v vodo, kjer so si potem lahko roke omočili.

Zgadavina Padkuranskiga použe.

Lub muaj gaspud urednik!

Gatov se Vam bu fejst zdel če Vam tud jest pušlem nekej prov fejstga za vaše cajtnge: Zgadavina našga použe Veste jast sm biv takat zavravn ka sma ga klal pa še pval ka sma se masilil z negavnim kastmi. Zatu pa pval tud mam še vse tu glih taku u glav ku Jerib ka ja j' mu vsm štantov vizenga kezoca u glav.

Veste jest sem star že 82 let, pa se še pišem; čeprov bel grdu, pišem se pa le še. O, pa tud naš použ je že star; tm se prav vad kar mama jega za svojga patruna je že doug. Tu je bl pa takule.

Glih na grenc, med Vilka pa Mala Legojna sa dabil anga použa ka se je pasu na an leh u salat. Pval sa se pa špetiral, kežav je ta použ. Lajojnc iz Male sa djal, da ja iz Vilke in da ja prestupu grenca in pamolu svaje rogi za cev centimetr u mala Legojna. Lajojnc iz Vilke se sa pa kregal, de je použ iz Male zatu ka kaže svaje rogi kja, tu je pa pamenil takat tojk kt da jh na karajža kliče. — Použ se pa ni prov neč zmenu za ta špetir; van se je lepu naprej pasu u salat, pa kazov raji usem. U vabeh Legojnah sa pa sklical poal use mažakarje, sevede u usak vs zase, na všk zbar, pa sa se menil, kuga je za narest. U Mal sa se zmenil, da prve udarja. U Vilka sa bli pa tojk

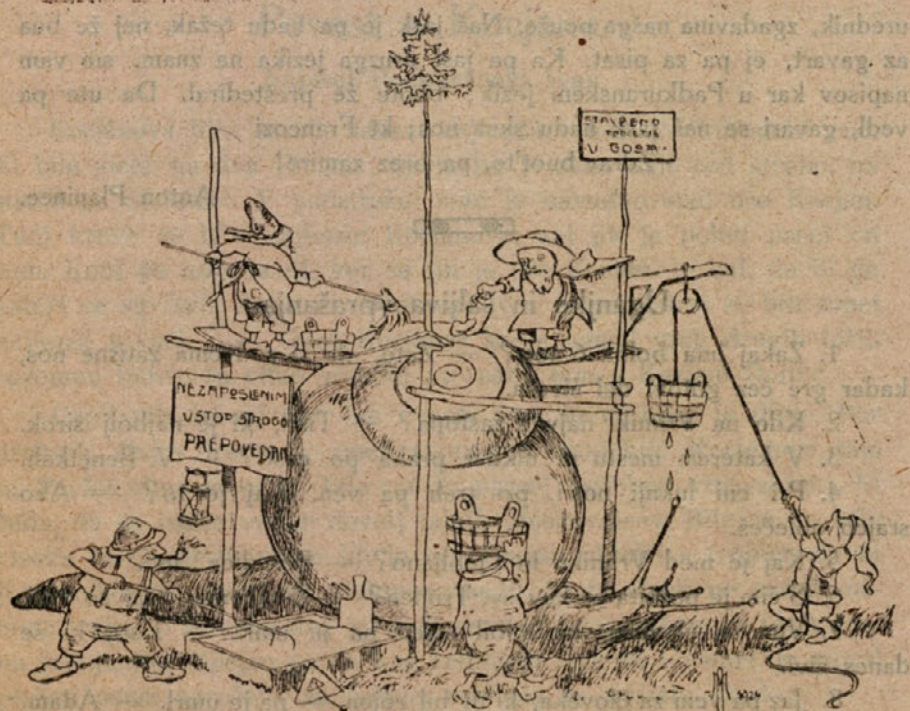

bel ušajt, da sa paslal še ankat na grenca ana patrule, paglidat če ja použ še tam in kuga pačne. — Patrule pride nazaj pa pave, da použe ni več. Zvedel se pa vad vatrok, da ja použa pabrav an berač in da ga ja vadnesu kja nekam pret Pačjal. — Paglejte, sam ta berač je ledi rešu, da ni bl vajski zavil tega použe. Tu je pruv del zgradavine. Zdej pride pa drug del.

Pr Kamari na vs sa glih večirjal kiska repa pa jancove ribra sa vaberal. Mat se sa pa u kuhin pagavarjal iz kepčivka, ka ja jajce, kakuš ej pa masl paberala. Pa sa ji pravl: „Naš van reku-djav da ma mjane tojk rad; nakol tojk. Ankat sm bla bouna tojk; bel nakol tojk. Na pjač sm ležala, van pršu, neč reku-djav, uživ me speči, na pusle nesu, skamžula vadev me, pa pabojžev me.“ — Pa pride ta berač u hiše, pval sa praul, da je biv tud cuprnk ju da ja vabhvadu že pu sveta. — „Buh vam požignej! — če kaj daste? Kuga pa večirjate, vače Kamarjev?“ prav berač pa paglida na miza. — „Janc se nam ja zamiru, zatu ka ja na sasedov leh škude delov, pa hlapca Ružica je pamečkov in ga usega vapraskov, pa sma ga zaklal“, prauja vače Kamarjev. — „Prov ste naridl satanu, de ste mu palamil kasti,“ prav berač. — Pa večiri je pa začiv berač takule prpóvdvat: „Veste vače župan kuga! Zdej ka ste velikanočn jagne že pavečirjal in se bu past kmal začiv, vam pa jest predam ana druga žvav, ka sm ja prnesu vad tojk djaleč, da si vi tega še mislt na murte. Ta žvav se pa da taku hitr zrijadit, pa kmal, ju ja pval taku dvabra za jst, da nakol tega.“ — „Pakaž, pakaž ja tista zverina, kašna pa je? Ki ja pa mate?“ začne pozvedavat cela Kamarjeva držina. — „Kle-le ja mam,“ prav berač, pa izuleče iz mauhe velicga použa. Sevede, tistga ka ga je pabrav u Lagojn. — „Joj, tu ja pa použ!“ se zauzameja Kamarjeva mat. — „O, kakupa, kakupa da je použ, pa kašn. Takle použi se dabija sam u jutrov dežjal, sa prov našm padubn, dakler sa mladi, pval pa zrasedeja, rjačem Vam, da viši kt je biv vaš janc. Veste, ta je zdej šele štirnajst dni star, u dveh tednih se bu taku paridu, da bu kej. Zravn tega je pa prav kroatka ta žvalca, nabenem neč noče, pastir ga bua lahku futrov, pa se ni treba prov neč bat, da b pa pamečkov použ ej pa vapraskov, kt tist zlodjev janc.“ — „Tk taka je, praute, ta namarnast; le paglejte n, kuga se use pa svet ne dabi; takule ja, ja! Use se urajma! — Kojk vam pa dam zajn, pa goute kar kle-le pustl?“ prašeja Kamarjev vače. — „I, kojek? Kuga se bova doug pričkala: piet mesinih klabas, lpa namest jancovgā lajā, da si biu čivle namazov, pa ja račun narjen, saj mjane taku nač ne kaštā ta žvav, sam noast sm ja mogu prou iz jutrove dežjale. Pa tud sam vam ja dam taku pacen, zatu ka ste vi, drugm ja na bi nabenem“ ja djav berač. — Kpčija je bla narjena. Berač je uziv klabase in loj,

pa se je izmuzov in nablen več ga ni vidu. Vače žepan sa pa mel poal použe u rej za Binšt. — Kuj drug juttr ga ja pa nesu pastir Anžic vn na gmajna, da b se pasu. Prvizov ga ja na špaga, pa glidov kuga bua použ pačiv. — „Lejte, lejte,“ djau je žepanov matr, ka sa stal na prag pa glidal, kuga bua použ naridu zdej. „Kaku pačas leze; ta mi pa ne bua ušov ne! Pa tud pamečkov me mare na bua, kt janc!“ Je djav pastir. — Použ se je usak dan pasu in vače žepan sa djau, da se doabr drži in redi pa, da je usak dan viči, sej nem se je taku zdel. — Ka se ja pa použ ankat namal prvadu pa ratov scertan, ja pa začiv kazat svaje ragi, čem bel ga ja talažu Anžic, de naj bua pr gmah, tojk bel ja biv tičn. Ankat an dan ja pa tojk djaleč pamolu svaje ragi iz svaje hiše, da nakol tojk. Mahov ja ja pa naravnost pret pastiri, kt da bi ga tev pabast. Anžic ja pa biv urnih nog, spusti špaga, pa ja ja ucvrv u hiše. Tam je pa začiv pravt žepanov matr, da použ ni neč bulš vad janca, da ga ja tev že pabast, pa da mu je že ragi nastavu. Ta navica sma hitr zvedl pa cel vs. Anže je pavedov matr, mat vačit, vače taprvem sased in suosc pa spit naprej pa vs. Kuga je bl zdej za narest? Vače žepan skličēja nas use maži ukup, da se pamenja z nam, kuga bi bl za narest s hadvabnem použem, pa z beračem, ka nas je taku nafarbov. — „Slavn vače žepan!“ vaglasi se kavač Jerebičuk, „jast sm ja že pagruntov u svaj trd buč in se mi zdi da bua držal.“ — „Le vn žano!“ sma usie zaupil, „Jerebičuk je že fejest pa mudr dec!“ — „Jast pravm, slavn vače žepan taku-le: berača na morma štrafat, ka nas je patignu, zatu se pa dajma znest nad použem. Ka ni tev bet kuntet, da je biv lepu frej, pa pr dvabr hiš na rej, ga dajma prkljant h stbr, da se ne bua mogu tud gnt ne. Tam nej pačaka da svaje smrt, kar pa mu na bua treba doug čakati. Vi, vače žepan, mate u šup an djabev hrastov štar, tega bm vakovov pa ga bm zabev u zimle, piet čivlev hlavak, mende ga hudir na bua zrovov. Pval bm pa še skovov tri taku mvačne kitne, pa ga ma prhifal.“ — „Dvabr, prov dvabr! Prklenil ga b ma!“ sma zaupil vesie, „drgač nam pabvade še naše ženi, vatroake, aj pa še nas zravni; Buh ve, kašne pamet ja?!“ — Použ je še zmiraj lezu pa gmajn in kazov tojšne ragi, pa use penast je biv. — „Paglejte, paglejte!“ pravja Kamarjeva mat, ka sa tud pršl zravni, „sej bua še steku, ka ja taku penast.“ Nablen si ni upov bliz nega Pval pa letima hitr damu, pa se zbajrema vabaradžjen s kovc, gnavnem vilam, cepc in padubnem varvažjem, pa grema použe lavit. — „Paglejte.“ pravja vače žepan, „kar neč se še ni patalažu, še zmirej nam kaže ragi, joj, paglejte ledi bvaži, pa kaku ja penast, prov gatov ja tud steku hudiman, da b le pavrnog ne zdevjov in nam ušov.“ Nablen si ni upov še bliz nega, usak je bel vad strani glidov, pa tuhtov kud je bua ucvrv, če se

použ zakadi pret nem, pa adn družga smâ silel: ti ga ped! — „Vače! ast ga bm kar iz vilem predru, če se va-me zaleti,“ prav pastir Ružic. — „E, neč se ga na bojte,“ je djav kavač Jerebičuk, ka ja tud pršu vabarazen s kitnam, „jast mu bm že pakazov, žulcu namarnem, le dajte, da ga noute preveč razdražil, pual bua pa pa mjan, pa še pa vas.“ — Tih se ja plazu pa vuseh štirih vakul použe, predn sma se pa mi nadjal, biv ja že použ uklejan iz trem kitnam. — „Ga že ma-ma pašastnka, ga že ma-ma!“ ja use upil vesil, „le paglejte ga patuhnenca, kaku hitr je skrev svaje ragi; čist dvabr ve, da ja u lindr.“ — Ko raubarja sa ga pval gnal, tega ubozga použe h žepanovem skdn in ga tam prvezal, pa prklenil h koncu. — Použ ja biv nekej dni prov pahlevn, nabenkrať ni pamolu svojih ražičkov vn, zmirej ja ljažev u svaj hiš; veste pval se je pa spit prvadu pa ja ratov spit muhast. Vače žepan sa šlie usak jutř pridn vagledvat — ju špegat kja h tistm stbr, če ga ni použ že kej vagujškov, pa če že ni kešne kitne pretřgov. — Zmirej bliži ja pa biv Binštn pandelk in použu je vadbila zadne ura. — Vače žepan sa pavabil use vaščane na kaline. Nar prv bel ta vielke glave, pval pa še use ta druge, zabarov ja nva klauca: mjane pa Lavra, že an tedn před ja pa kupu piet vatov čev za klabase. — Zbral sma se vab cajt, kt je bl rečjan u ta pražnskem gvant před žepanova hiše. Vače žepan sa nas pa taku-le nagaur: „Lub mvaj maži! Le paglejte, kaku se ja moj použ zriedu, lep kasil bma mel, pa mrskešna mstna klabasa ma snedl, če Buh da. Beraču, ka mi je tega použa zrihtov grie hvala in use čast zatu mu tud usie prov iz srca vadpušema, kar sma ga vabdovžl, se veste, da sma ga vabdovžl, da nas ja nafarbov, ka ja nam prgnov u vas hadvabna, devja žvav iz tistih jutrovih dežjal, kir mislim da nakol dež na gri, pa mende tud nakol sneg na pada. Kadr bua pršu h naš hiš, dau mu bm uselej fejst prejun, da ga bua vesiv in vi, mvaj vaščani, narjadte tud glih taku.“ — Pval pa še skamandiraja vače žepan štir dece, mvačne, da ga buja držal, mjan pa Lavru pa ukažeja, da nej fejst nošče nabrusva, pa sma drvil usie h žepanovem skdn, kir ja biv použ prvezan. Žepanova mat sa pa prnjasl vjalk pamivnk, da bi krvi nalovl, zatu ka sa misl tud gudle kuhat. Pval pa prov nalahk stupja žepanov vače h použu, prov panvasn patrkaja na lepina jn použ pamali soj doug, gov vrat, z ragmi je pa taku sunu mjane, ka sm stavu glih spřed před nim, da sm padu, pa pamolu use štir vad sjabe. Ledi se sa pa tega taku ustrašil, da sa ja usie ukadl pret žepanov hiš. Dvabr, da tist štirja nisa ušle ka sa ga držal. Ka ja pa vidu Lavr, da ja použ mjane pabodu jn prevrgu, ga ja pa hitr van, kt bi mignu, zabodu z dougem noščem glih u goutanc. Tu je bl dvabr da sa ble vače žepan taku kujnšten, da sa skamandiral dva klauca.

Kugà bi bl če na bi bl Lavra, pa če ga nabi vaben držev, će bi ušlie še tist štirja, ka sa ga držal; narnapru bi mjane na tleh restrgov, pval pa še use tadruge, pa de ve, kuga bi pval še use pačiv ta spak. O, veste naš gaspud Kamar jn vače žepan sa ble sa ble že taket ušajt. Ko bi mignu, sm djav, ga je zabodu Lavr, kri razdraženga použe je pa špricnla na use strani taku, da je vaškrafila use, ka sa vakul stal. Le paglejte jh pa vs, še dvans se aném pazna na vabraz, še dvans-maja rdeče nasove. Žepanova mat sa bl pa tud tojk hudi, da nakol tojk, ka nisa dabil neč krvi za godle. — Kaku sma ga pval drl, pa mesarl, cvrl pa kuhal, si lahk sami mislte. Dovg, dovg, sma se še pval spaminval tiste dvbre južne pr Kamari, ka sma se mastil s poušem. — Sam nekej sm še pazabu pavadat. Ka je drug jutr šov kavač Jerebičuk na Vrhka, ja vidu, da ja cev crkvin turn pr sv. Trajic, vad naše strani krvav. Kri razkačenega použe je taku hadu bruhala iz negauga goutanca, da ja vaškrafila cev crkvin turn pr sv. Trajic, tu je pičle pu ure vad nas, kt veste. Sej lahku še dvans vidte turn na severn stran pr sv. Trajic vs krvav. Prauja, da ja vad našga použe; navem a je res, al ne. — Tist Tist stbr, ka sa mel použe prklejenga, maja pa, mende, še zdej pr Kamari, pa tiste kitne tud, s ketirm sa ga mel prklejenga in jh kažeja usakm, kt imenitn vastank iz starih cajtov. — Tu ja, gaspud

urednik, zgradavina našga použe. Naš jask je pa hadu težak, nej že bua az gavart, ej pa za pisat. Ka pa jast druzga jezika na znam, sm vam napisov kar u Padkuranskem jzik; buote že preštediral. Da ute pa vedl, gavari se naš jask hadu skuz nos; kt Francozi.

Zdrav buot'te, pa brez zamire!

Anton Planinec.

Uganjke in šaljiva vprašanja.

1. Zakaj ima bolha 6 nog? — Zato, da si z dvema zatisne nos, kadar gre čez gotovi del života.
2. Kdo na Vrhniki največ zastopa? — Tisti, ki je najbolj širok.
3. V katerem mestu ni nikdar prahu po cesti? — V Benetkah.
4. Pri eni luknji notri, pri treh pa ven. Kaj je to? — Ako srajco oblečeš.
5. Kaj je med Vrhniko in Ljubljano? — Besedica „in“.
6. S čim je pokrita cerkev sv. Trojice? — Z nikomur, saj se vidi.
7. Vem za človeka, ki je bil rojen pa ni umrl. — Tisti, ki še danes živi.
8. Jaz pa vem za človeka, ki ni bil rojen — pa je umrl. — Adam.
9. Kakšna razlika je med Vrhniko in Belgradom? — Samo ta, da Vrhnika ima „Kralja“ in Cezarja, Belgrad pa samo kralja.
10. V čem so pa Vrhničanje pred Ljubljano? — V tem, da Ljubljana ima samo škofa, Vrhnika pa „Škofa“ in „Papeža“.
11. Kje pri Vas ponavadi jeste? — Na mizi. — Pri nas pa v ustih.
12. Kako se pravilno govori: 6 in 7 so 11 ali je 11? — Nikakor ni prav, ker 6 in 7 je 13.
13. Za kaj prime plesalec plesalko? — Za kar je bolj pripravno.
14. Ali verjamete, da en vrabec pozoblje preje dva litra ovs, kakor par konj? — Gotovo, ker konjev — ne more pozobati.
15. Katera žival je najmočnejša? — Polž, kateri nosi svojo hišo.

Povest o Kocjanu.

Napisal Podkuranski Ivan.

Kocjanova hiša je bila takrat najlepša v naši Podkuranski vasi. Ni bila sicer na dva »štuka«, imela pa je sobe tudi pod streho, na strehi pa »frčado«. V podstrešni sobi je navadno spal oče Kocjan. Tudi krave so bile najlepše Kocjanove; saj jih je poleti pasel on sam. Konj pa niso imeli, ker se jih je oče Kocjan — bal, da bi ga kateri ne vgriznil. Polje so obdelovali le z volmi, kateri so bili zopet najlepši v vasi. — Gozd Kocjanov se je izmed vseh drugih ločil, ogromne bukve in vitke smreke so rastle tam v Kozjem Dolu.

Cepljenih češenj tisti čas v naši vasi še ni bilo; le divje. Par drobnih, divjih dreves so imeli skoro pri vsaki hiši. Kocjanove, tam za Pavletovim vrtom so bile pa že precej podobne vipavskim. Ni čuda, da so imele vedno dovolj tajnih obiskovalcev. Bile so pa zelo visoke in ob prvih vejah jih je oče Kocjan obložil s trnjem, da bi ji nobeden ne prišel do žlahtnega sadu. Toda otrok ne zadrži nobeno trnje. — Nekega dne pa dobi vendar Jeloščenkovega »šuštarja« na češnji. Oče Kocjan ga da kar »rihtarju čez« in »šuštar« je moral plačati osem »grošev« za češnje, oziroma za nastalo škodo.

Podkuranski fantje so zelo radi postavljali mlaje. Na naši vasi je moral stati za binškoštni pondeljek vedno najvišji mlaj izmed ostalih vasi in trgov, ki se razprostirajo na kraju nekdanjega Neuportus-a. Tak mlaj se je vselej zelo previdno posekal, seveda, kje drugje kakor na Kocjanovem. Kot poseben strokovnjak, kako se tak mlaj poseka, brez da se zapazi, je bil Blaževčov Pavle, ki je navadno vodil ekspedicijo. Pa kaj, ko je oče Kocjan zagledal lepega jutra, na binškoštni pondeljek mlaj, že je začel obsežne poizvedbe. Ker pa poleg črk tudi številk ni poznal, je zmeril mlaj takole: pet pedi in pol, pa še malo. In sveži parobek v Kozjem Dolu je meril ravno toliko. — Društvo Podkuranskih fantov pa, kateri so že »fantovščino« plačali, štelu je takrat 29 članov. Vse te je izročil oče Kocjan zopet »rihtarju čez«. — Očeta Kocjana je gospod »rihtar« prav lepo sprejel. — »Ali bi se ne ugihali oče Kocjan?« vpraša gospod »rihtar«. — Koscev mi manjka, ako mi pokosijo »laznik«, pa jim odpustim« pravi. Fantje so bili s tem zadovoljni. Pa so se domenili, da mu pokosijo travnik tako, kakor mu ga do sedaj še ni nihče. — Bilo je nekega večera. Tema je bila kakor tedaj, ko so šli Izraelci iz Egipta. Podkuranski fantje pa v soboto zvečer na vas, prepevajoč in vriskajoč, vsaki svojo — koso. Dogovor z očetom Kocjanom je bil, da mu po-

kosijo travnik; ni pa bilo rečeno nič, ali ponoči, ali podnevi. Torej nocoj! Le to jim je naročil oče Kocjan, da kadar bode »laznik« pokošeno, naj mu pridejo povedati. Ker se je v Kocjanovi kleti nahajala vedno dobra kapljica, so fantje razumeli tako, da ga dobi po dokončanem delu vsaki po par kozarcev. Travniki so fantje res pokosili; ali bolj rečeno pomečkali. Gredo pod »frčado« Kocjanove spalnice. — »Oče, oče!« ga pokličejo. — »Kaj je?« se oglasi. — »Travniki smo pokosili.« — »Je že prav. Sedaj pa spet pojdite.«

Začudeno je pa drugi dan oče Kocjan gledal napol pomečkan, napol pokošeno »laznik«.

Tudi za občinskega moža je bil oče Kocjan v mlajših letih in sicer v onih časih, ko je ravno tekla pravda s Planinskim grajščakom radi velikega gozda. Ko je dobil oče Kocjan nekega dne razsodbo od sodišča, takrat seveda v nemškem jeziku, jo je prav dobro v skrinjo zaprl. Ko ga prijatelji opozore, da naj se pritoži in naj da stvar naprej — do cesarja, je oče Kocjan rekel: »Nič se ne bojte moške, naš »urtel« je v skrinji!»

Takrat tudi še ni bilo železnice na Vrhniko, dasi je bila dvakrat merjena v Podkuran. Prvič jo niso marali, češ: potem ne bomo imeli zaslužka, drugič so jo pa speljali mimo Vrhnike. Šele čez dolgo časa je dobila potem Vrhnika lokalno železnico. Zato so Podkurančani hodili v Ljubljano peš. Oče Kocjan je to pot naredil vsako leto enkrat. Ker pa on ni bil eden od tistih, ki denar doma v loncih skrivajo in tudi njegova žena, Mica ni devala, razen »šmarnih petic«, nič drugega v nogavice. Zato sta oba enkrat v letu šla v Ljubljano, da oddasta denar v »šparkaso«, v tedaj znano »Kranjsko šparkaso«. V rudečo ruto fižola, ruto na dežnik in oče Kocjan, ter žena Mica sta se urno pomikala proti Ljubljani. Ko sta stvar opravila, ogledala se tedanje znamenitosti in sta popoldne veselo zapuščala belo Ljubljano, je pokazal oče Kocjan, tam nekje za zidom, svoji ženi Mici s ponosom na poslopje »Kranjske šparkase« rekoč: »Mica, ali vidiš, tamle je pa naš Bog!»

Korèn in polž.

F. H.

Vsakega samo po dvoje
Vzel na ladijo je Noe,
Le namesto polžev dveh
Zgrabil je korèn na tleh.

Ni opazil zmote svoje
Prej ko usáhnilo je morje
Ter iskal je polžu brata,
Da pognal bi ju skož' vrata.

Jezen Noe zdaj kot hren
Z ladje vrže proč korèn,
Da zapiči v mokri svet
Ko bi večno bil preklet.

In sledi mu tudi polž
Samcat z ladije navzdolž,
Da korena plah z rožički
Se odklene ti deviški.

In še danes sta takò
V sen zatopljena sladkò
Kot bi bila srečen par
In ljubezni pila žar.

Gozd in polje ju obdaja,
Ljud po hrbtih jima raja;
Povžarji ti tam žive —
Bajke ti — nihče ne ve.

□ □ □ □

Pismo Podkuranskemu.

Dragi polžek!

Ko si pred dvemi leti prvokrat prilezel ves slinast izpod zelenega Podkurana in zlezel na naslovno stran »Podkuranskih Novic« ter na tem listu privandral čez zeleno Slovenijo, prostrano Hrvaško in Slavonijo, čez bogato Bosno in skalnato Hercegovino, čez Črno goro na obalo Skadrskega jezera — zelo sem se te razveselil.

Prinesel si mi poročila, iz katerih sem videl, da tvoj rod še vedno krepko drži v rokah patronat Podkurena, in da se ga neče tako hitro odreči. Videl sem tudi, da ljudski rod pod starim in slavnim Kuranom še živi, se zabava, razvija in napreduje, kakor se najbolje vidi iz lista, kteremu je čast, da nosi tvojo sliko iz dobe tvojega najboljšega razvitka.

Gotovo, da se boš vprašal: Zakaj je Kuran star in sloveč?? Na kateri način je prišel moj rod do patronata nad Podkuranom?

Dovoli mi, da se o tem malo porazgovorimo. Bilo je v davnih časih. Pisano je, da je Bog hotel kaznovati človeški rod, ker je bil silno pokvarjen, zato je odprl vse pipe in veha na nebeškem svodu in spraznil vse nebeške rezervare na to našo grešno zemljo. Seveda to je bilo tam nekje v Aziji, ali jedna veha je morala biti odprta tudi tu sem na evropsko, ali recimo na ljubljansko stran, in tako se je

cela ta ljubljanska kotlina napolnila z vodo, kakor danes napolni podžupanova gospa lonček iz vodovoda.

Ta voda je stala dolgo, dolgo časa, ne vem koliko sto let. Naš Kuran se je ponosno dvigal nad to vodo in gledal tja proti Ljubljanskemu vrhu, proti Krimu in proti izhodni strani, kjer danes stoji naša mila bela Ljubljana. Tvoj rod, — kar ga je še ostalo, lepo in mirno se je pasel na obronkih rebra, Zakraja, Zapleči in tja proti Jamniku, v teku dolgih let se je zelo pomnožil.

Seveda, — tudi ta človeški rod ni imel miru, (ne vem če je pri vas tudi tako, kakor pri ljudeh), tudi on se je pomnožil. In tvoji stari praočetje so imeli priliko, da gledajo iz svojih pozicij proti sedanjim Ljubljanam, kako si ljudje napravljajo kolibe na kolcih nad vodo. Pripoveduje se, da so ljudje napravili te kolibe na kolcih zaradi tega, da se ubranijo divjih zveri in velikih lintvernov, ki so se takrat nahajali na zemlji, ali mogoče je tudi, da so oni posnemali očaka Noeta in so tako bili vedno pripravljeni na plovitbo, ako bi se slučajno katera nebeška pipa ali voha pokvarila.

Ako bi te to zanimalo, — in meni ne veruješ kar sem ti zdaj pripovedoval, — idi v ljubljanski muzej in tam boš videl ostanke teh kolib; idi seveda samo, ako misliš, da ti je tvoja brzina dovoljna.

Pozneje, ko je naša Sava prerila gorovje proti Zidanemu mostu in s seboj odvedla v ljubljansko kotlino nabrano vodo, začeli so se tvoji stari očetje spuščati izpod Kurana in Rebra na boljšo pašo in nazadnje zbrali so se v silni množini tam kjer zdaj stoji naša vas Podkuran in narod, ki se je tam naselil imenoval je ta kraj »Povžarija«. Ta morala je biti slavna in velika, ker narodna pesem veli: »Povžarija dolga vas, z nje se sliši daleč glas.« V to narodno pesem je tudi jeden tvojih očakov umešan in mislim, da je on bil prvi patron te vasi. Ustno izročilo pripoveduje tudi v tej pesmi o nekem starem Jelojevcu — ki je tega patrona zdravil, (kaj je temu patronu bilo, — ali so se mu pluća vnela, ali so ga zobje boleli, za to se ne ve). Vse to je bilo v času, ko so bili ljudje — pagani. Pozneje, v dobi krščanstva, dobil je prvi patron — resnega konkurenta in ostal je bolj v ozadju. On je dal mnogokrat povod za prepir in zmešnjavo in marsikteri od teh, ki so vprašali za njega, — odnesel je načeto glavo ali previta rebra iz vasi. Seveda patron sam bil je nedolžen, kaj je on bil kriv, ako se je kdo za njega zanimal in povpraševal. Iz tega vidiš, kako so ljudje premenljivi. To ti je torej zgodovina patronata. —

Dragi moj slinasti polžek, — obrnimo se sedaj zopet malo na naš »Kuran« in na to kaj je on videl,

Naš Kuren — ravno na pohodu iz iztoka na zapad gledal je grške junake, ki so nosili »zlato runo« iz Kolhide na Grško. Gledal je, ko so oni ustanovili našo lepo belo Ljubljano. Gledal je armade silnih Rimljanov in valovje narodov, ki so se vlekli na zapad. Gledal krvoločne Turke pred Ljubljano in pozdravljaj ponosnega Napoleona — ustanovitelja Ilirije. Gledal je torej na veliko svetsko zgodovino.

Ali on je gledal tudi malo zgodovino, posameznih ljudi in parov. Kuren je imel in še ima za izletnike in romarje posebno privlačno silo, nekaj vsled krasnega razgleda, nekaj zaradi stare cerkve in še bolj starih svetnikov; pa tudi zaradi lepega zeleneza gojzda in dobrih Figarjevih češenj, hrušk in jabolk. Ako bi danes vprašal kakšno dekle ali gospodično — in da bi ona bila odkritosrčna — najbrže bi od nje zvedel — kakšno malo zgodovino. Ako bi povpraševal one, ki so nekdanj okolo Kurena krave pasli, prav gotovo bi ti mogli pripovedovati kakšno malo zgodovino, — posebno pa oni, katerega je na hruški ali češnji zasačila stara Štefkuľja ali pa Figarjeva psica.

Iz vsega tega vidiš, dragi polžek — kako imeniten je naš Kuren in kakšno preteklost ima on in tvoj slinasti rod. Upam, da boš zadovoljen z mojim pripovedovanjem, — in ako ne, — pomisli, da ni nič pólpolnega na svetu, — in da brzina, s katero sem pisal to pismo, — po krivici vašega urednika ni dobra. Ako sedaj v tem letu prilezeš izpod tiskalnega stroja, zelo bi me veselilo, da bi prilezel tudi k meni, da vidim za koliko si se v dveh letih zredil, in za koliko so ti rogovi zrastli. Ravno tvoji rogovi so zelo sposobni, da malo pobodejo — tam pod našim Podkurenom; — to je da malo vozgačkaš, — ali da ne boli. Mislim da za zgačkanje imaš dovolj povoda.

Na vse zadnje ti svetujem da se zadovoljiš s tvojim mestom na naslovni strani »Podkurenskega Vestnika« in da nikar ne ležeš na više, — na električne kolce Podkurena, ker moglo bi se zgoditi, da bi ti res prišel do žice in da bi ti elektrika osmodila male in velike rogove, pomisli, kako bi potem izgledal.

Ostani mi zdrav in pameten in dobro se obračaj.

Brezimeni Ivan

Konačev študent na plesu.

Dr. Podkuranski.

Vrhovska čitalnica je imela svoje običajne zimske plesе. Zlasti v letu, ko se je vršil naš dogodek, se je plesalo mnogo in živahno.

Konačev študent je bil ravno na kratkih počitnicah. Gimnazija je zaključila prvi tečaj in razdelila izpričevala svojim učencem. Kakor bučele iz panjev, ko jih odpre gospodar tople pomladi, so se vsuli iz poslopja ter hiteli in brzeli na vse strani, eni bolj, drugi manj veseli. Vlaki, vozovi in dobre noge so jih ponesli proti dragemu domu. V mestu so ostali le oni, ki niso izdelali ali pa jih je kaj drugega zadrževalo v Ljubljani.

»Mati, danes imajo na Vrhu v čitalnici ples«, je omenil Francé pri kosilu, upirajoč vprašajoči pogled vanjo.

»Tako, ples?! I seveda predpust je, pa nori gospoda.«

»Pa naj gre,« meni starejša sestra. »Naj se malo povesei, ko je prinesel tako dobro izpričevalo.«

Tudi ostali domači niso ugovarjali in tako je obveljalo, da gre Konačev študent na ples. Kako in kaj bo tam? to ga je malo brigalo. Saj je prišel v praznični obleki in v boljših čevljih domov. Tak tudi pojde.

Vse prepočasi je mineval popoldan in se končno približal večer. Hitro povečerja, se umije, obleče in odpravi, pogumen in vesel.

Tenki oblaki so rili od juga. Na cesti se je mešal sneg z blatom. Ko je korakal proti čitalnici, je zaslišal že od daleč poskočne zvoke dobrega »šrameljna«. Podvizal se je in stal skoro v predsobi. Vse prazno, razen čuvarice in par dam, ki so se očividno tudi zamudile. Spusti jih naprej, sam pa še ostane in nekam tesno mu prihaja ob drsajočem valčku, šumečem iz dvorane. Sobarico, ki motri njegovo zunanost, ošvrkne z jeznim pogledom in si veli: »Naprej!«

Ravno je prestala godba in pari so se razvrščali v sprehod, drugi pa posedli po mehkih, rdeče prevlečenih stolih, brisajoč si potno čelo.

Imel je srečo. Prišel je k dobrim znancem in se spustil v pomenek. Damam se je priklanjal, moške pozdravljal, pa vse tako, da se je videlo, da fant ni ojen ravno na parketih. Odzdravljali so mu, toda z izrazom omalovaževanja.

»Kaj le imajo in kaj me tako motre?«

Pa predno se zave, zaigra godba poskočno polko in se zavrte. V ta vrtinec se požene tudi on. Toda nič kaj mu ne gre. Ali ob dobri plesalki, ki se krepko vrti in vzdržuje takt, dokončata ples,

Valček! Valček! kličejo razboritejši plesalci profi godbi — in že valové plesoči v Donavinih valih. Konačev študent obstane kakor okamenel. Tržan, prijazen gospod, se mu približa in ga vzpodbuja.

»Valčka pa ne znam,« mu odgovarja študent.

»I, če ne znate, se bodete pa naučili. Tudi ples ne gre brez učenja.«

Vnovič se cpogumi in poišče plesalko, kakoršnje so pač še ostale. Vse boljše ali prav rečeno lepše, so se že vrtele. Dekle, veselo, da ne bo venomer sedelo, — manj lepim se na plesu že tako godi — se je hitro dvignilo in ognjevito zavrtele.

Toda Konačevemu študentu je že pri polki trda šla; pri valčku pa je zaman skušal spraviti v sklad krogotek svojih nog z nožicami plesalkami in vse štiri z godbo. Metal jih je sem, mntal tje, podrsaval, nič.

»Gospod, oporeka lahko dekle,« nisva v taktu.«

»Ah dá, ta takt!«

Zgodaj sta končala in on ji je, sedeči, nerodno dvoril.

Toda glavna smola je imela šele priti. Po končanem valčku in kratkem odmoru je dala godba z živahnim udarom znamenje za četvorko.

»Četvorka!« je klical reditelj!

Vsa slika v dvorani se je mahoma izpremenila. Dame so zapuščale gospode, ti so se bližali svojim izvoljenkam, hiteč vprek in podolž, dokler se niso postavile po malem obhodu dve vrste parov, segajoče od enega do drugega konca.

Našemu študentu je prišlo vse to tako naglo in tuje, da se je šele čez nekaj čas zavedel in zajeceljal proti bližnji gospodični hoteč se podati v novo nevarnost: »Smem prositi?«

»Hvala, sem že oddana! Prav tam prihaja moj plesalec.«

Tako je ostal sam in tudi pri običajnem: en vizavij se išče, ni bil deležen sreče, da bi bil uvrščen. Enako se je godilo le še par najstarejšim damam in mir ljubečim gospodom.

»Lapulj,« je viknil plesni vodja, godba je zaigrala in pari so se začeli priklanjati in zgrinjati drug proti drugemu v onih lepih slikah, ki jih nudi četvorka.

Od kraja je Konačev študent zavzet strmel v valujočo množico; ko mu je pa nekdo trdo stopil na nog, se je natančneje ozrl v svoje črevlje, obleko in ostrmivši zavzdihnil: »Navadni, blatni, obleka le nedeljska! — Oni tam pa v lepih večinoma lakastih čevljih, v salonkih suknhah in modnih hlačah. — In kako jim gre i ta ples!

Zdaj šele je razumel čudenje, ki ga je opazil pri čuvarici pred

plesno dvorano, in omalovaževanje, ki so ga kazale plesalke napram njemu. Vročje mu je postajalo in vsa kri mu je šinila v glavo. Spoznal je svojo klavrno vlogo in jo na tihem — odkuril, ves čmeren, nesrečen in nejevoljen, tako da se mu ni niti ljubilo, popiti kozarček vina.

In jadrno jo je mahal v svoje ljubo Završje, v naročje svoje vsikdar uteho dajajoče sobe. Nemirno so pluli oblaki na nebu, gnani od južnega vetra; nemir je razdvajal njegovo dušo. V tem stanju se ni zmenil niti za zvedavo luno, kukajočo izza oblakov, niti za blatno cesto. Tudi ni opazil, kdaj je prešel mimo kozolcev, ob katerih se je sicer vselej spomnil ljudske govornice, da tam traši in pospešil korak. Mislil je le na svoj poraz in ponavljal zdaj tiho, zdaj polglasno: »Ti prekl. škrici! Kako so ti plesali in se laskali ženskam, mene pa komaj videli! Kdo pa so?! Kumiji, pomočniki, pa nekaj jare gospode je vmes. Jaz! jaz pa petošolec z izvrstnim izpričevalom«.

In vrane in kavke, ki so začele prav ta trenutek vriščati iznad gošče, kakor bi se rogate njegovi »polomiji«, bi bil najrajši raztrgal.

Užaljen n hud je bil, tolažil pa se je: vsak začetek je težak. — Po enem, dveh letih, pa bom i jaz salonski — lev.

□ 0 0 0 □

Remeniscenca.

Dve roži, dva trna. Kdo bo utrgal rožo, ne da bi si ramil roko? Kdo bo znal prijeti srce v široko dlan, ne da bi trepetalo med prsti kot trepeče plamen svečke na okrašenem grobu, v turobnem mraku na dan Vseh mrtvih, ko ziblje lahen zefir mehke zračne valove skozi božji vrt? Igraj se s plamenčki, imej živo vero, blaženo čustvo, ta trenutek si močan heroj, tvoja tvar je neobčutljiva, pekoči ogenj hlad, užitek, srce je mirno, ustaljene strasti, pokojne. Nocoj, ne, morda jutri . . . ?

Dve roži, dva trna. Do tal so pogorele sveče, vosek se je raztopil pri korenini in razlezel v malem obsegu po zemlji. Hladno jesensko jutro je zadihalo po grobovih in ti stojiš nem ob gomili. Lahen piš vetra se igra z kostanjevimi lasmi in te drami k zavesti. Tvoja notranjost je mrtva, tvoj duh uspavan. Zaman je vstalo izza Krima svetlo solnce, zaman se trgajo koprene, ki vise od Kurana do Grmade kot fin sivkast prt, ki pokriva gosto zadnje doline, Vas, se kotali preko Tičnice in nagubanči doli do zvonika Sv. Lenarta. Zunanost je pokopališče, tvoja notranjost je gomila. V njo ne prodre ni eden žarek vzhajajočega solnca, vanjo ne prisije nobena luč. In zopet si živ človek ob lastni gomili. V njej spe najslajši spomini že davne blažene prošlosti, in nihče si ne upa glasno govoriti iz globoke pietete do njih.

Na Tvojih rokah Te zaskeli rana. Malenkostna skoro brezpomembna, ki jo do sedaj niti nisi občutil, se razboli, razširi po vsem telesu, gre v kri, v ono kri, ki je življenje, sreča in vse. Po krvi dalje v srce, ki je kvas tvoji notranjosti. Oh, to srce tedaj ne trepeče več za onim, kar mu je bilo najsvetejše. To srce je raztrgalo v svojih nedrih vse vezi, ki so ga vezale do bitnosti, treznosti in varljive čustvenosti . . . Dve roži, dva trna.

Prelestna noč, zvezdnato nebo. Truma fantov, na čelu harmonika. Od „Mantove“, te stare prijazne gostilne na križpoti, po stari cesti mimo cerkve sv. Lenarta do Vasi, dalje v Hrib, Kačjo vas in po novi cesti do šole. Ena sama pesem, eno samo življenje.

„Od doma se poslavlajo,
na vojsko se odpravljajo . . .“

Jutri odrinejo. Šopki na prsih, z navdušenjem na ustnih in z boleštjo v srcih. Čez polje pa vriska 17 leten mladenič, ki ima krasen šopek na prsih.

„Oh pa naj ga ima,
Saj ga mu je dala ljubica . . .“

Tam pri vrtni ograji poleg prve enonadstropne hiše na verskem polju sta stala. Ona je povila šopek najlepših rož in ga mu pripela na prsi. On pa je ljubil njeno sestro. A nje ni bilo pri slovesu. Ona ga ni marala. Bil je bajtarjev sin — krojač. Ona gruntarjeva hči. Oče Pirn ji je določil sina trdnega kmeta. Kaj hočemo, časi so resni. Kaj pa ima ta zelenec? Njena sestra Francka — kdo jo razume? Poleg rož mu je stisnila v roke črnoobrobljen listek s sledečo pesmico:

Jaz spoznala sem mladenčca,
Janko imenujem ga
Obdaja mene tiha sreča
Ko vesela gledam ga.
Po svetu srečen hodi
Ponosna bom na tebe —
Še Ti ne zabi me.

Bile so to rože s trnjem, porošene s solzami . . .

Ljudje, ki imajo ponos, dobe stavo življenja. Deset let, deset dolgih let! Koliko izmed onih, ki so vriskali tisti večer, je danes veselih src, brez brazd na licih, z ognjem v očeh? Izredno je cvetje na sadnem drevju jeseni. To cvetje ne obeta sadu. Izreden pojav pa je sadje spomladi. Bog ve, kdaj je to sadje cvetelo? Kdaj je naša mladina, naši otroci skoro, ko so šli v vojno gorja smrti in bede

cveteli? A dozoreli so. Tudi oni „zelenec“ se je vrnil dozorel . . .
Dve roži, dva trna.

Po stari cesti, kjer so se pred dobrim pol stoletjem pomikale kolone „fuhrmanov“, kjer je kipelo veselo življenje, se je vračal bajtarjev sin k ljubljenim starišem. Blizu mostička ob potoku pa je stala močna narodna straža. Načelnik te straže — mož, ki je bil celo dolgo vojno doma. Oni mož, ki je tiral našim bednim bajtarjem in kmetom zadnjo živino iz hleva. Podil bolehnne matere iz mesnic, ovajal nedolžne oblastem.

Ponosno je stal na mostičku načelnik straže, pred njim pa se je tresla stara sključena soseda, kateri je padel edini sin v vojni. Vzela je par odej raz voza vojaškega trenja. Rohnel je nad njo, nato ji je velel nesti pod senco bajoneta odeje na občino. Ta mož je bil preje na šibkih nogah, danes ima vse, kar mu poželi srce . . .

Samo trenutek je obstal bajtarjev sin ob mostičku. Srce mu je tolklo, zategle ustnice so se zvinile pod škrtajočimi zobmi. Oh sladko svidenje! O roža s trnjem — polna gnjeva.

Svidenje! Oh Sv. Trojica, ko bi imel še ono otroško razposajeno srce, ono otroško naivno dušo, oni prožni mladostni korak, skočil bi k tebi na holm, poljubil bi tvoje zidovje, tvoj starodavni „evinger“. Povaljal bi se tam zadaj v zeleni travi, kjer smo na kresne večere zažigali grmade in zavriskal bi, da bi se zbudila zakleta kraljčica na Grmadi.

Tako pa je dozorel sad pomladi, duhovne oči so nasičene doživljenih muk.

Oh Vi vsi, ki ste zrastle v tej večno slavni dolini Cankarjevega veleuma, ki ste rastli ob preprosti in pošteni ljudski duši, kako se je mogoče odtujiti tej zemlji in tem običajem? Vrzite tuje navlake od sebe, potresite si čela s pepelom in vrnite se nazaj v prvotno duhovnost iz katere ste izšli. In trnja bo manj ne samo za one, ki jim je trnje nasuto na življenja pot, marveč tudi za tiste, ki ne sejejo pa vendar žanjejo. Kajti

„Srečen ni, ki srečo vživa sam!“,

Spremenila se bo dolina Št. Florijanska v raj, kjer

„Kruh delil bo z bratom brat, s prav srčnimi čutili!“

Kratkočasnice.

1. Žena, ki ima ognjenik Vezuv za moža.

Primož je bil med vojsko v laškem ujetništvu. V dolgih zimskih večerih rad pripoveduje svoje doživljaje. Neki večer se razvije med Primožem in njegovo zakonsko polovico tale razgovor: Primož: „Veš, ljuba moja, na svojem potovanju po Italiji sem videl tudi Vezuv.“ — Ona: „Kakšen pa je Vezuv?“ — Primož: „Visok in noč in dan kadi.“ — Ona: „Ali nima prav nobenega drugega dela?“ vpraša, ter takoj vzdihne: „Uboga žena, ki ima takega moža!“ —

2. Pri zdravniku.

K nekemu zdravniku v Ljubljano pride kmetič iz Podkurana. — „Kaj vam je?“ vpraša zdravnik. — „Noga me boli.“ — „Pokažite!“ Kmet pokaže. — „No, veste kaj, s tako umazanimi nogami pridete! Zakaj si jih ne umijete?“ Pa odvrne kmetič: „Naš domači zdravnik so mi že svetovali, naj si jih umijem, predno se kaj tako nevarnega lotim, grem rajši še vprašat za svet kakega mestnega doktorja.“

3. „Kje je pa — parkelj.“

V neki hribovski fari je bila sv. birma. Neki birmanec je šele prvič videl škofa. Ko je bil birman, pa vpraša: „Boter, kje je pa — parkelj?“

4. Bilo je tisti čas . . .

Mož: Jaz nevem zakaj danes živina ne mara rezance, — saj sem vendar veliko detelje razrezal vmes; več kakor drugikrat.“ Žena: „Kaj pa, če si razrezal vmes tudi moj tobak, katerega sem imela skritega v slamoreznici? O ti, salamensk dec!“

5. Zakaj — zato.

Neko lepo in mlado dekle pase v Razoru kravo — sivko. Mimo pride fant, tudi lep postaven in pravi: „Oh, ko bi mogel biti jaz tale sivka.“ — „I, zakaj bi pa ti rad bil sivka?“ — „E, veš zato, da bi te malo pobodel.“

6. Hm, hm . . .

Gospodična Roza Ogrinova pride na orožniško postajo in pove, da ji je bila ukradena denarnica s 500 dinarji. — „Prav se vam godi“, pravi postajni načelnik, „zakaj pa imate ženske tako neumno modo, da imate žepe zadaj, da lahko vsak noter seže, ne da bi kaj čutili.“ — „Jaz imam svoj žep spredaj“, odvrne Roza. — „Pa niste nič čutili, ko je segel tat v vaš žep?“ „Čutila sem že, pa sem mislila, da ima poštene namene.“

7. Izpred oltarja.

Janez: „No, Meta, ali si že slišala, kako je včeraj v Ljubljani orožnik nevesto izpred oltarja proč odpeljal?“ — Meta: „Za božjo voljo, kaj pa je bila storila?“ — Jaka: „Nič, za ženo jo je vzel!“

8. V knjigarni.

Kupec: „Vi mislite toraj, da bi se jaz mogel po tej knjiigi naučiti plavati?“ — Knjigar: „Gotovo, tudi jaz sem se naučil iz te knjige.“ — Kupec: „Pa ne po knjigi!“

9. Pod Kuranskim orehom.

France in Micka sta šla v nedeljo popoldne s štiri leta starim sinčkom na sprehod na Kuran. Tam sta se vsedla pod oreh za cerkvijo in uživala pekrasen razgled proti Triglavu, horjulski dolini in proti Ljubljani.

Micka vsa očarana v to lepoto reče možu: „France! ali se še spomniš, kako je bilo ravno danes pred petimi leti pod tem orehom?“ Mali sinček pade v besedo: „Tata, — ali sem bil tudi jaz takrat z vami?“ „Seveda sinko“, — pravi France: „jaz sem te nosil gori, a mama pa doli.“

Domače novice.

Letos obhajamo Podkuranom 20 letnico, odkar zajemamo in pijemo iz našega vodovoda. Bog daj vsem tudi še znanprej hladnega in zdravega požirka iz njega. Vsem pa, kateri so nam pred 20 leti pripomogli na kakoršenkoli način, da smo dobili tako potreben vodovod, kličemo danes: Čast Vam in hvala!

Po 24. letih se je povrnil iz Amerike na kratek obisk naš rojak gosp. Josip Ogrin, kateri biva stalno s svojo rodbino v mestu Cleveland. Pozdravljamo dragega nam rojaka na domačih tleh in mu želimo v času, katerega si je namenil za oddih pod rojstno streho, mnogo veselja in zabave. Gosp. Ogrin je brat okrajnega glavarja v Kamniku gospoda dr. Franjo Ogrina, oba iz ugledne Kobalove rodbine.

Na „Planini“ misli graditi novoustanovljena podružnica Slov. planinskega društva na Vrhniki, planinsko koč. S predpripravami se je že pričelo. Podkuranci pozdravljamo lepo misel in ob enem obljubljam svojo pomoč.

Letina kaže letos prav dobro, tako na polju, kakor tudi na senožetih in na sadju. Nakosilo se bode letos tudi veliko več kakor druga leta.

Elektrika. Letos naj dajo vsa druga poročila o javnih delih Podkuranom svoj prostor — elektriki. Elektriko dobimo potom Električne zadruga na Vrhnikih — iz Žirov. Daljnovod, transformatorji, naprave za razsvetlavo po Vrhnikih in po naši vasi, kakor tudi hišne napeljave še bolj pa mi — zemljani že tako težko čakamo trenutka ko nam posveti ta Elijeva luč. Kdo bi si bil mislil to, da bode Podkuran in elektrika kedaj še v tako tesni zvezi. Poleg družih strojev nam bo ona, — po mislih nas preprostih ljudi, — gonila tudi kose na travnikih, motike, srpe in plevke na njivah, cepce v podu, likalnike na perilu itd. itd. To nam bo fletno!

Pomanjkanja stanovanj ni več. Na razpolago je več izpraznjenih pritličnih hiš v vrhniški okolici, katere stoje zapuščene brez prebivalcev. Seveda pa mora biti hišna oprava, kakor tudi dotični, ki bi se radi vselili v te hiše v najnovejšem slogu, ker so vse hiše — polževe.

Naš polž na vrhu Triglavu. Naš polž je leta 1922. napravil težko turo. Kolikor je dosedaj znano, ni napravil enake ture dosedaj še nobeden slinar. Ko smo se mi, Podkuran in drugi gostje predlansko leto zabavali na gasilski vrtni veselici Podkuranom, je pa naš polž lazil — po Triglavu Lepo ga je bilo gledati, kadar je na najvišji točki Triglavskega pogorja, obrnjen proti Italiji. isti pokazal vse štiri roge. Naš polž je prvi turist, kateri je zlezal na belo, — ne zeleno, — plešo Triglavu brez vseh tistih neumnih turistovskih ropotij, kakor: cepin, palica, dereze, gorski čevlji itd. Lepo ga je bilo gledati — prosimo — ko se je na naši predlanski vrtni veselici v „Podkuranskem muzeju“ prav možato sprehajal po — treh zelnatih glavah češ: „Ali me vidite na vrhu Triglavu!“

Gostilna „pri Žaklju“ Podkuranom je svojo staro, res čudno ime izpremenila v gostilno „pri Nace-tu“. — Priporočati bi bilo tudi ostalima dvema gostilnoma, da storita kaj v povzdigo svojega imena.

Veliko gasilsko vajo so imela vsa gasilna društva Vrhniške gasilske župe v nedeljo, dne 22. junija 1924 v Ligojni. Pri vaji je nastopilo 9 brizgaln in sicer: 3 motorne in 5 ročnih. Namen vaji je bil, dati do zamišljenega požara, v težavnem zemljišču iz daljave vodo, potom združenih brizgaln.

Iz vseh kotov.

Čuden slučaj. V gostilni „Mantova“ na Vrhnikih je sedela, pri dobro obloženi mizi družba vinskih bratcev, katera si je pripovedovala vsakovrstne verjetne in neverjetne stvari. Pričel se je razgovor o samoumorih. Nekdo se oglasi in pravi: „Po mojem mnenju je izvršil

najbolj zanimiv samoumor oni Ljubljčan, ki je prisegel, da se bo umoril tako, da že prvi poizkus samoumora izgubi življenje.“ — „No“, pravi drugi, „vašega Ljubljčana je brez dvojbe prekosil oni samomorilec, ki se je naslonil na ograjo mostu, sunil bodalo v srce, se ustrelil v glavo, zavžil strup in skočil v vodo.“ — „To je pravljica“, zakličejo ostali vinski bratci, „in pravljice so dandanes nemogoče.“ — „A, kaj to, to še vse skupaj ni nič“, zakliče nekdo. „Poznal sem nekega Tržačana, ki je svoje priprave za samoumor tako izvršil, da je o njem govoril ves svet. Oborožen z vrvjo, revolverjem, steklenico strupa in škatljico vžigalic se je podal na most ob morskem obrežju, na katerega je privezal vrv in si zadrnil vrat, spil je strup, z vžigalicami je zažgal obleko in je skočil med tem, ko je sprožil v glavo namerjen revolver, v morje.“ — „No, ta je pa gotovo izvršil svoj namen“, je zaklicala cela družba. — „A, kaj še“, pravi oni, „kroglja je zgrešila svoj cilj in je prestrelila vrv, vsled česar je padel Tržačan v morje, ki je pogasilo gorečo obleko, pri tem je použil toliko morske vode, da je moral izbljuvati zavžiti strup in ker je bila ravno plima, so samomorilca vrgli morski valovi zdravega in živega na suho.“

Kotiček za društvene vesti.

16. letni redni občni zbor prostov. gasilnega društva se je vršil dne 24. febr. let. leta iz katerega povzamemo, da šteje društvo: 3 častne člane, 4 ustanovne, 90 podpornih in 45 rednih članov. — Odborovih sej je bilo 9, požari v preteklem letu 3, vaje društva 2, župna 1. — Društvo ima svojo lastno knjižnico, katera ima čez 400 knjig. Stanje blagajne ob novem letu: dohodki Din 10.736,20, stroški Din 6.041,75; ostanek Din 4.694,45.

Novi odbor za dobo dveh let, 1924 — 1926 je sledeči: načelnik tov. Tomo Grom, podnačel. tov. Jakob Mole, tajnik tov. Matevž Grom, tajnikov namest. tov. Janko Mesec, blagajnik tov. Josip Jereb, odbornika tov. Ivan Suhadolnik in tov. Jakob Jereb. Odbornika namest. tov. Josip Nagode in tov. Janez Kavčič. Računski pregledovalci so: tov. Franc Mesec 12, tov. Anton Petkovšek in tov. Valentin Rode. — Nadalje so pri oddelku plezalcev: tov. Anton Gutnik četar, tov. Anton Petkovšek členar in tov. Jakob Jereb vrstar. — Pri oddelku brizgalničarjev: tov. Josip Nagode četar, tov. Josip Jereb členar in tov. Valentin Rode vrstar. — Pri oddelku varuhov pa: tov. Ivan Suhadolnik četar, tov. Franc Grom 51 členar in tov. Franc Ogrin 69 členar. — Nadzornik uprave in trobentač je tov. Ivan Nagode.

Društvo je prejelo letos od sledečih naslovov večje denarne podpore: Kmetska posojilnica na Vrhniki 300 Din, Fran Jurca 140 Din, Tovarna „Indus“ 100 Din, Josip Jelovšek 100 Din, Hranil. in posojil. na Vrhniki 100 Din, konzervna tovarna „Globus“ 50 Din, Gabrijel Jelovšek 50 Din, Josip Lenarčič 50 Din, Ostarin Ehromy 50 Din itd Vsem tem, ob enem pa tudi darovalcem zneskov po 40, 30, 25, 20, 15 in 10 Din. Najlepša zahvala, ter se priporočamo še vnaprej.

Zaslužno odlikovanje. Na svojem letošnjem občnem zboru je društvo imenovalo svojim častnim članom g. Franjo Furlana iz Verda za zasluge, katere si je pridobil društvu kot režiser igre „Veleturist“ in igre „Na sodnji dan“ in g. Janko Tišlerja, fotografa na Vrhniki za zasluge kot režiserju letošnje igre; „Za tretjo goro“. — Obema, kakor tudi g. Franju Jurci, kateri je društveni častni član že od leta 1908, je društvo izročilo častne diplome. Iskreno čestitamo!

Zahvala. Gospod Ivan Furlan iz Verda je ob priliki svoje poroke z gđc Nini Suhadolnikovo s Stare Vrhnike daroval društvu 100 Din kot odkupnino od neveste. Društvo mu izreka na tem mestu toplo zahvalo in želi mlademu paru obilo sreče. Med ženini bi se naj pa našlo še veliko enakih posnemalcev.

„Za tretjo goro“. Igro iz trgovskega življenja v 5 dejanjih je uprizorilo društvo dne 10. febr. t. l. v Sokolski dvorani na Vrhniki, ponovilo pa 17. febr. v Rokodelskem domu na Vrhniki, katera je pod spretno režijo g. Janko Tišlerja prav lepo izpadla — Partituro društvo radevolje posodi proti primerni odškodrini.

Proslava sv. Florijana v nedeljo, dne 4. maja t. l. je praznovala nanovo ustanovljena Vrhniska gasilska župa jako slovesno. — Ob 9. uri dop je bila v župni cerkvi sv. Pavla pridiga o pomenu tega gasilskega praznika, na to pa sv. maša, pri kateri je prav lepo prepeval moški zbor pod vodstvom g. Vel. Jerebica. Po sv. maši je bil pohod z Rakovniško godbo na čelu skozi Vrhniko, ter je bil pred Kmetsko posojilnico pred župnim načelništvom mimohod. — Po dohodu pred gasil. dom je č g dekan Janez Kete blagoslovil novo vrhniško motorno brizgalno. Popoldne je pa bila v gostilni „Mantove“ prosta zabava z godbo in petjem.

Nova iznajdba.

1.

Mi smo včeraj polže klali
in koline razposlali,
svetu znano robo pravo,
naročila dosti, bravo.

2.

Če ta „kšef“ bo dobro uspel,
„Globus“ tovarnar stran bo šel.
Šmo tovarno ustanovili,
denarja mnogo zaslužili.

3.
Izdelki polževih tovaren,
meso je pristno in ne kvaren,
svetu bo se priljubilo,
dan na dan bo naročilo.

4.
Tudi „črez“ bo polž še lezu,
orožnikom bo še naredu,
glavo sivo in hude skrbi,
ko premalo za njim leti.

5.
Dobro imeli smo vpeljano,
tobak nosili na „Taljano“,
polno malho lir nazaj, —
hajd v Ljubljano, menjat' zdaj.

6.
Minuli so nam tisti časi,
ko nam financar klical včasih:
„Stoj! Prepričamo se takoj,
kam si ti „Povžar“ šel nocoj“.

7.
Pretipal hlače on je vse,
kar na enkrat mu zašume
lire moje, oj z Bogom ve,
jaz pa z njim na ješprenj — seve.

8.
Zdaj pa zmagoslavni vsi,
tovarnarji trebušni mi,
bomo žepe si polnili
in denar še posodili.

9.
Najbolj potrebna pa je zdaj,
centrala Vrhnika — Žiri,
da skrbi bi jo rešili kdaj,
še mi smo posodili — primojviri.

Ženitna ponudba.

Ime lepo — Mica.
Rojena — Lisica.
Prvič poročena — Prdelica,
drugič omožena — Jerebica,
sedaj vdova — Skokica;
bi rada že — možica.
Je kurjih pik — zdravnica
(Gola ta — resnica)
Včasih bila — krasotica,
vseh deklet je — lepotica.
(Le na nosu — bradavica.)
Imela včasih rudeča — lica,
hodi kot — senica,
velika je kot — „Špica“,
debela kot — trlica,
čista kot — „Savica“,
dobra kot — medica.
Po letu nič ne — „švica“.
Povsod, kjer je — veselica
Starost — šestdesetnica.
Premoženje: polževa — hišica,
postel' je — stelnica.

V hlevu stara — oselica,
ima mleka — latvica.
Denarja: prazna — denarnica;
pardon, parov — desetica.
Poldruga — rokavica
in ena — nogavica.
Otrok — kopica.
Ne mara za — „škrica“,
ne starega — sfrica
in ne klavca z — mesarica.
Bila rada bi — kmetica,
krompirju izvrstna — kuharica,
ali pa — krčmarica,
ker je „šnopsu“ — ljubica.
Še rajši b'la bi — mlinarica,
sedaj se dela ji — krivica.
Sploh pa: vdovcu dala bi — levica,
fantu pa — desnica.
Šla bi tudi v — Gorica.
Resna ponudba na — Brezovica“
Blatna — ulica,
številka — osmica“.

Uradni razglas št. 1. Vsi tisti mladeniči, kateri imajo priti letos na vojaški nabor, bodo cel ta teden pribiti na občinski deski.

Uradni razglas št. 2. Še enkrat najudaneje prosimo slavno ravnateljstvo, naj nam odkaže za našo šolsko sobo malo več drv, da nam ne bo treba letos tako kakor lani, pisati z zmrzlimi nogami.

Občinski ukazi. Oskrbništvo vasi Podkuran ukazuje, da se ima včerajšnji sneg takoj preorati. Kar ga je padlo danes, lahko še nekaj časa ostane! — Dotični, kateri so na vrsti, da potrebujejo kanale „na Planino“ se opozarjajo, da to napravijo vsaj tri dni pred rahlim dežjem.

Listnica uredništva.

„Spominom iz leta 1879.“ Hvala za poslano! — Vsled pomanjkanja prostora, še bolj pa vsled pomanjkanja pik, vejic, itd. morali odložiti za III zv — G. G. G in D. P. Prepozno prejeli! Odložili za III. zv. Znamenje „na Suši“ je novo! — Predlanske „Podkuranske novice“ so dobile iz vseh strani pohvalo in priznanje, še celo od gospodov kritizerjev. Enemu ni bilo všeč, da je bilo toliko bolj v listu, kakor bi bil urednik kriv, da so boljše na svetu in da izide časopis ravno v istem času, ko je največ teh nežnih živalic. Seveda, ko bi list izšel v jeseni bi mu bilo zopet preveč — komarjev — Drugi se je pritožil, da so bile preveč drage Vidiš jo, — figo, katero dobiš zastoj — Neka gđc. se je pritožila, da ni bilo nobene možke ženitne ponudbe. No, ta je pa lepa! Urednik, kateri mora, poleg svojega uredniškega posla tudi: kuhati, pomivati, ribati, prati, okopavati, kositi, žeti; sploh opravljati vsa dela doma in na polju, na senožetih in v gozdu, naj gre raznim gospodičnam ženinov izbrati, ako je v listu premalo — ženitnih ponudb. — Ob enem prosimo vse gg. dopisnike, katerim smo v njihovih spisih kaj popravili ali črtali, da nam blagovolijo to oprostiti, ter se že sedaj priporočamo za spise v III. zvezek „Podkuranskega vestnika“, kateri izide leta 1926.

Cenjenemu občinstvu se vljudno priporoča

gostilna v Rokodelskem domu na Vrhniki

Tu se točijo vedno pristna naravna vina,
sveže pivo, pokalica itd. - Dobivajo se tudi
gorka in mrzla jedila po zelo nizkih cenah.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je: **Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, Dunajska cesta 17.** Sprejema v zavarovanje: 1. Proti požaru: a) raznovrstne stavbe, kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo. Zvonovi proti razpoki in preložitvetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kominacijah. Skupno premagamo skupne težave:

Izdalo in založilo prostov gasilno društvo na Stari Vrhniki. — Odgovorni urednik tov. France Sušteršič na Stari Vrhniki. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani

Na Vrhniki v trgovini Malavašič

se dobi po nizkih cenah različno blago

Predvsem moško blago za obleke, črni tuskin, kangarn, ševjot črn in moder, rujavo in sivo češko blago, močan cajh za obleke, žamet v vseh barvah. — Lepa izbira za ženske letne obleke, najnovejši vzorci za narodne noše, blago za predpusnike. Ženski ševjot v vseh barvah, različno perilno blago, rujava in bela kontenina, klot črn in barvan. — Vsake vrste rute, šerpe, svilnate in deienaste, volnene in delavniške rute, posteljne odeje, dežnike, izgotovljene moške obleke, spodnje hlače in srajce, kravate in drugo, k temu spadajoče blago priporočata

Fr. in M. Malavašič.

IVAN MIHEVC

trgovina z usnjem

priporoča cenjenemu občinstvu vsakovrstno usnje in podplate kakor tudi druge potrebščine za čevljarje in sedlarje.

— Vse po nizkih cenah! —

Ustanovljena 1900.

Ustanovljena 1900.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Ljubljana, Dunajska cesta (v lastni hiši)

Delniška glavnica Din 50.000.000.—

Rezervni zakladi cirka „ 10.000.000.—

Poštni čekovni račun: Ljubljana št. 10.509

Brzjavni naslov: BANKA LJUBLJANA

Tel. številke: 261, 413, 502, 503 in 504

Se priporoča za sve v bančno stroško spadajoče posle.

PODRUŽNICE:

Brežice,	Celje,	Črnomelj,	Kranj,	Maribor,	Metković,
Novi Sad,	Ptuj,	Sarajevo,	Split,	Gorica,	Trst.

